Rapportage Monitor Transitie Jeugd
Kwartaal 1, 2015

De Monitor Transitie Jeugd brengt de onbedoelde effecten en knelpunten van de transitie van de jeugdhulp naar de gemeenten vanuit cliëntperspectief in kaart. De bundeling van signalen van ouders en jongeren biedt waardevolle informatie om het beleid te verbeteren. Hiervan maken we elk kwartaal een rapportage in 2015 en 2016. Voor meer informatie over de Monitor Transitie Jeugd, kijk op www.monitortransitiejeugd.nl.

De Monitor Transitie Jeugd

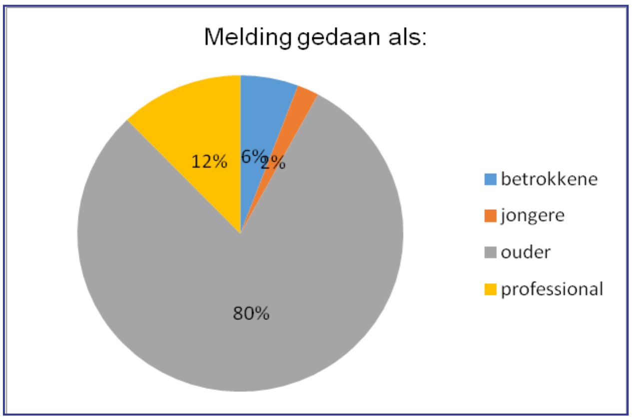
Kinderen, jongeren en ouders die gebruik maken van Jeugdhulp hebben te maken met veranderingen doordat de nieuwe Jeugdwet per 1 januari 2015 in werking is getreden. Een ander soort toegang, lokale wijkteams, veranderingen bij de zorgaanbieders, bezuinigingen, etc. Juist kinderen, jongeren en hun ouders kunnen daarom zelf het beste aangeven hoe zij de veranderingen ervaren en wat daarin anders kan en/of moet. Waar loopt men in de praktijk tegenaan? Is er voldoende kennis aanwezig bij gemeenten? Is er voldoende zorg ingekocht? Worden cliënten en ouders tijdig geïnformeerd en betrokken? Meldingen hierover zijn sinds januari 2015 mogelijk via www.monitortransitiejeugd.nl.

De monitor richt zich primair op de veranderingen als gevolg van de Jeugdwet, waarbij het gaat om jeugd van 0 tot 18 jaar. Er zijn echter soms overlappingen met een ander domein. Zo hebben jeugdigen bijvoorbeeld ook te maken met onderwijs en kunnen voor jongeren met een beperking in sommige situaties ook de Wet langdurige zorg (Wlz) en de Zorgverzekeringswet (Zvw) van toepassing zijn. Daarnaast hebben jongeren in veel gevallen ook na hun 18de nog zorg nodig, al dan niet onder de Jeugdwet. Juist op deze grenzen bestaat het risico dat zaken mis gaan. Om deze knelpunten in beeld te brengen, betrekken we ook deze meldingen in de rapportage van de monitor.

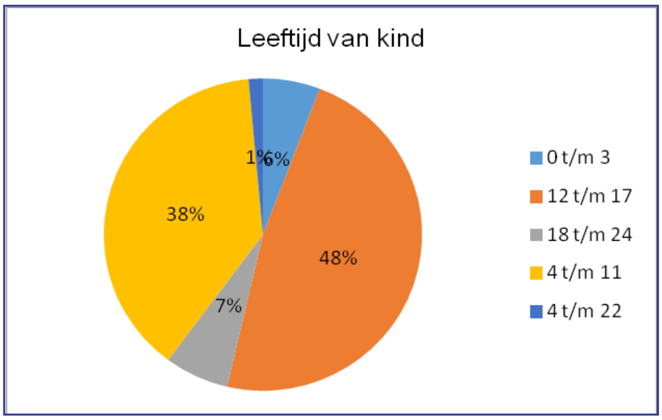
In deze eerste rapportage van de Monitor Transitie Jeugd geven we informatie over de meldingen van het eerste kwartaal van 2015. We beginnen met de beschrijving van algemene informatie over de meldingen. Vervolgens geven we een overzicht van de onderwerpen waarover de meeste meldingen binnenkwamen. We sluiten af met de vervolgacties die al zijn ingezet en geven tips voor verbeteringen.

Algemene informatie over de meldingen

In kwartaal 1 van 2015 zijn 139 meldingen ontvangen door de Monitor Transitie Jeugd. De meeste van deze meldingen zijn gedaan door ouders over kinderen tussen de 12 en 17 jaar.

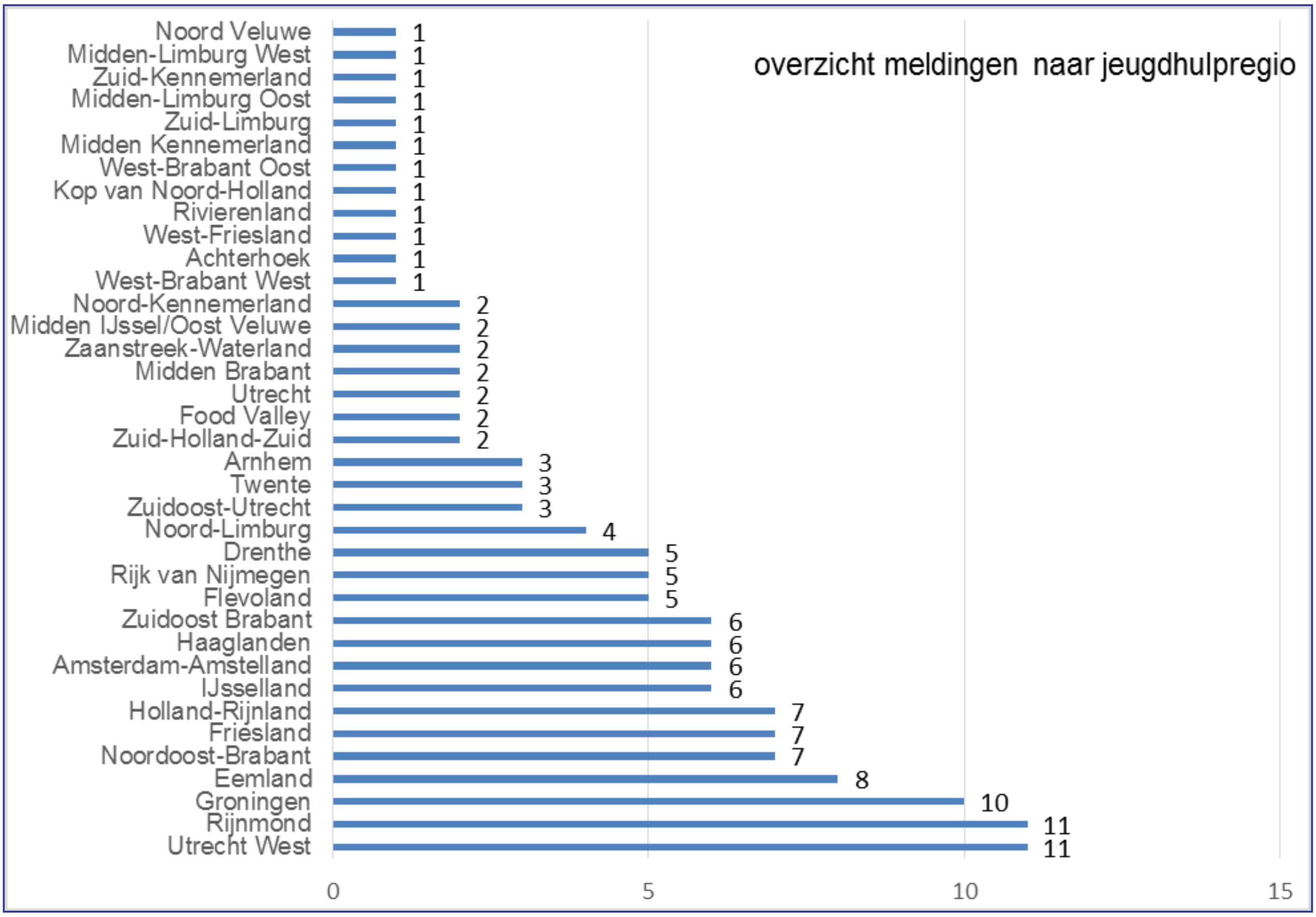

Grafiek 1: melding als

Grafiek 2: leeftijd kind

Wanneer de meldingen worden uitgesplitst naar jeugdhulpregio[1], ontstaat het volgende beeld:

Grafiek 3: aantal meldingen per jeugdhulpregio

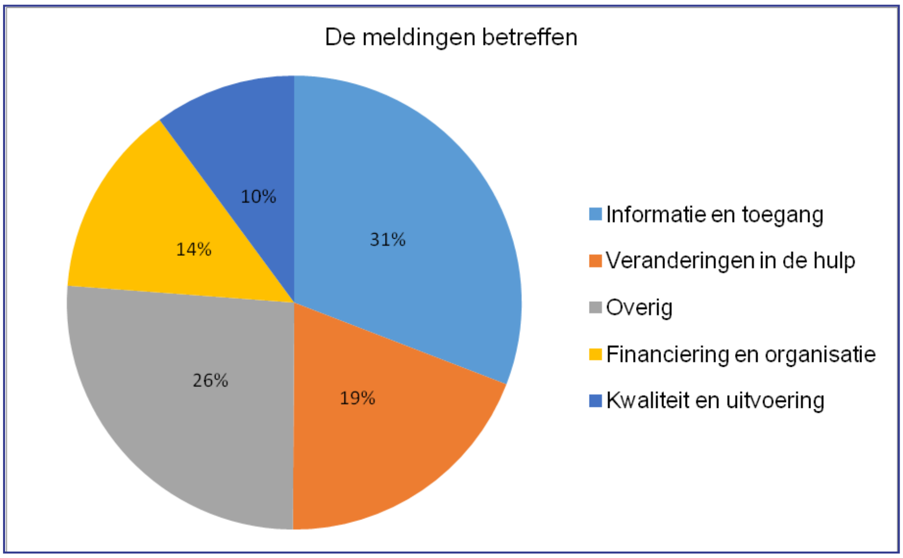
[1] Jeugdhulpregio's zijn samenwerkingsverbanden van gemeenten, gericht op de decentralisatie jeugdzorg. Alle gemeenten maken deel uit van een samenwerkingsverband.

Uit het overzicht per jeugdhulpregio blijkt dat over een aantal regio's, te weten de regio's Gooi- en Vechtstreek, Haarlemmermeer, Lekstroom, Midden-Holland en Zeeland, geen meldingen zijn ontvangen. Het is vooralsnog niet mogelijk om conclusies aan deze cijfers te verbinden, gezien het geringe aantal meldingen in het eerste kwartaal.
Een van de verklaringen voor het huidige aantal meldingen is dat 2015 een overgangsjaar is. Dit houdt in dat kinderen die in 2014 al een indicatie hadden het recht op die zorg behouden, (indien mogelijk van dezelfde zorgaanbieder) tot de einddatum van de indicatie, uiterlijk tot 1-1-2016. Mede hierdoor zullen de gevolgen van de transitie gedurende 2015 pas inzichtelijk worden en we verwachten dan ook meer meldingen.
Op dit moment werken we nog hard aan het vergroten van de bekendheid van de Monitor Transitie Jeugd onder cliënten en ouders in alle regio's. Een mogelijke verklaring voor het verschil in aantal meldingen tussen regio's, is dat de monitor (vooralsnog) in de ene regio bekender is dan in de andere regio.

Hoewel de totale omvang van het aantal meldingen niet groot is, is de ernst en in een aantal gevallen de complexiteit van de verschillende gemelde knelpunten dat wel. In veel gevallen melden mensen zeer ernstige situaties die grote gevolgen hebben voor hun persoonlijke situatie. Het lijkt er dan ook op dat mensen enkel een melding doen wanneer zij zeer grote problemen ervaren en geheel of gedeeltelijk vastlopen in hun zoektocht naar passende hulp voor het kind of de jongere.

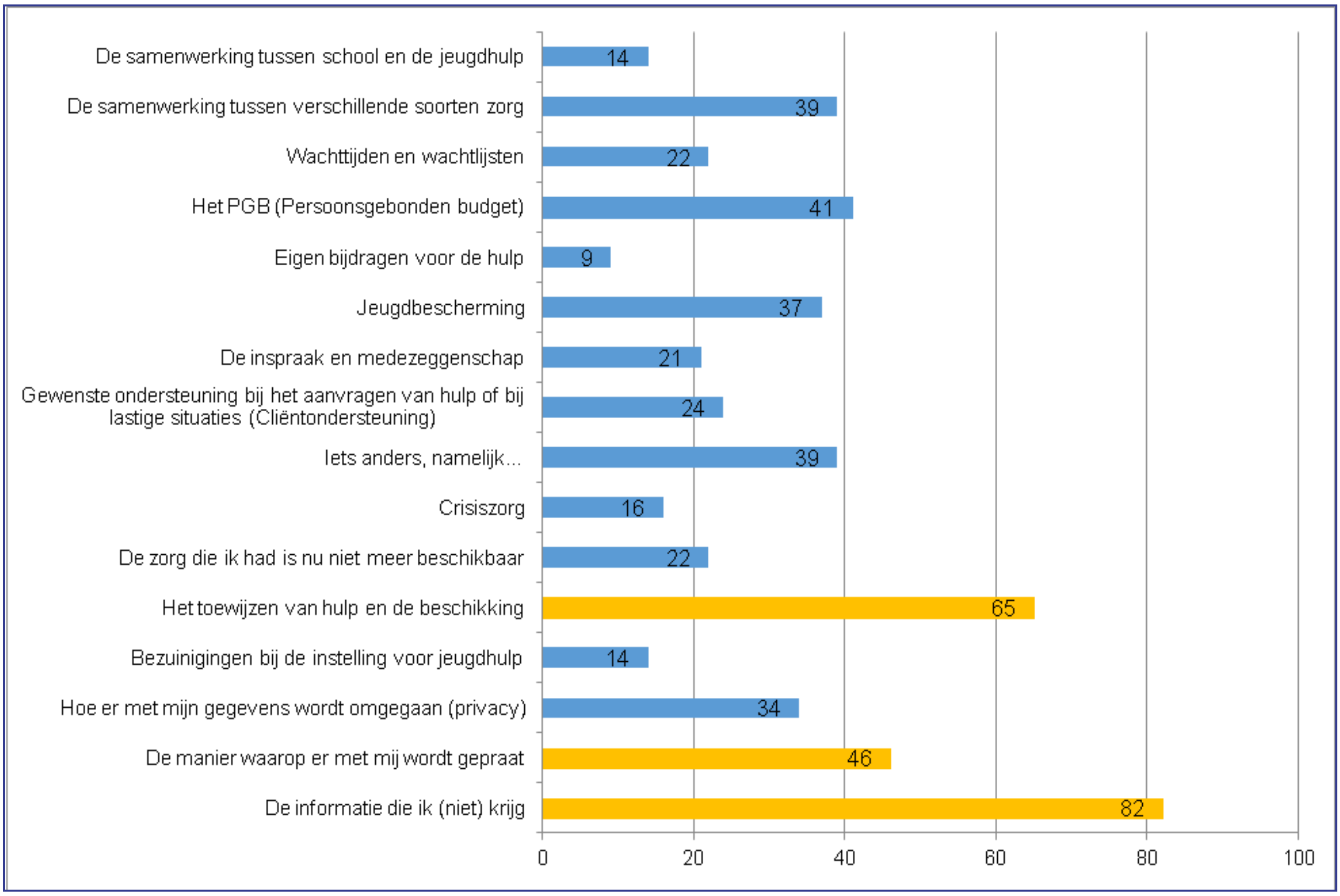
Over welke onderwerpen wordt gemeld?

In het meldingsformulier worden vijf categorieën van onderwerpen weergegeven (zie indeling grafiek 4) waarover mensen een melding kunnen doen.

Grafiek 4: meldingen naar categorie

In het eerste kwartaal van 2015 gaan de meeste meldingen over informatie die mensen (niet) krijgen en de toegang tot jeugdhulp. Binnen alle 5 categorieën, kunnen melders een specifiek onderwerp aanvinken waar de melding over gaat. Een melding kan over meerdere categorieën en onderwerpen gaan. Grafiek 5 geeft een weergave van de meldingen per onderwerp.

Grafiek 5: meldingen per onderwerp

Bij elke melding kunnen melders een toelichting geven op de melding. Op basis van deze toelichting, ontstaat een specifieker beeld van de onderwerpen waarover wordt gemeld. Hieronder een korte omschrijving van de top 3 onderwerpen, waarover in het eerste kwartaal de meeste meldingen zijn ontvangen:

<u>De informatie die ik (niet) krijg - 82 meldingen</u>

Dit betreft vooral meldingen van ouders, van wie de kinderen voor de transitie al hulp ontvingen. Voor hen is onduidelijk welke invloed de transitie heeft op de hulp die zij ontvangen, wat hun rechten zijn en waar ze terecht kunnen voor meer informatie. Regelmatig worden mensen van het ene loket of instantie naar de ander verwezen en weer terug (soms meermaals). Verder wordt het onderwerp 'de informatie die ik (niet) krijg' vaak aangevinkt in combinatie met een ander onderwerp zoals PGB en privacy.

> 'In maart loopt de indicatie van mijn dochter af. Eind december heb ik de gemeente gebeld omdat ik wilde weten wat en wanneer ik wat moest doen om de herindicatie aan te vragen. Men kon mij geen antwoord geven, ze hadden zelf geen idee. Tot op heden heb ik van geen enkele instantie info gekregen over wat ik nu moet doen. En dat terwijl we nu 8 weken voor het einde van de indicatie zitten. Ik weet 't echt niet meer....'

Het toewijzen van hulp en de beschikking - 65 meldingen

Bij een groot deel van de meldingen over dit onderwerp, gaat het om de beschikking van het PGB. Mensen geven aan nog geen beschikking te hebben ontvangen en dat het onduidelijk is waar ze recht op hebben in 2015. Ook in de loop van het eerste kwartaal werd deze melding nog steeds ontvangen. Ander punt is dat een aantal melders aangeeft, dat het voor hen onduidelijk is waar ze terecht kunnen met een hulpvraag. Ze worden van de ene partij doorverwezen naar de ander.

'Mijn zoon en ik vragen gespecialiseerde dagbesteding met indicatie begeleid vervoer. De coördinator van het wijkteam gaf groen licht, nu na 6 weken nog geen beschikking. Ambtenaren ruziën over welk formulier ingediend moet worden en over stukken die bijgevoegd moeten worden. Waaronder medische informatie. Contracten met aanbieders zijn niet rond en ik als ouder hoor niets van de gemeente, alleen via ondersteuner. Wijkteam geeft aan niet zelf te bellen, want dan word de bende nog groter.'

Eind december j.l. kreeg ik een brief van het sociaal wijkteam (SWT) in de wijk waar ik woon met de mededeling dat mijn zoon een budget heeft voor groepsbegeleiding (het PGB voor individuele hulp was vervallen) en dat zijn totale PGB gehalveerd was. Dit bedrag was ook al doorgegeven aan de SVB. Om dit recht te zetten heb ik een telefonade moeten maken langs Jeugdzorg, SVB, Zorgkantoor en het SWT. Het SWT "kon er niets aan doen want dit was een zaak van de gemeente".Tevens zou ik een rekenfout hebben gemaakt. Ik beheer al 8 jaar het PGB van 2 kinderen, zonder fouten. Ik bevond mij plots in een discussie over wie mijn aanspreekpunt was binnen de gemeente over het PGB van mijn zoon en mijn eigen integriteit werd in twijfel getrokken. Het woord overgangsrecht hadden ze nog niet gehoord bij het SWT. Ik hoorde van het Zorgkantoor, dat ik niet de enige ben in de regio die verkeerde bedragen en indicaties heeft gekregen.

De manier waarop er met mij wordt gepraat - 46 meldingen

Voor een deel hangen deze meldingen samen met het onderwerp informatievoorziening. Melders beschrijven, dat ze te laat informatie ontvangen en te laat worden betrokken bij beslissingen rondom de hulpverlening. Daarnaast zijn er verschillende meldingen ontvangen over de kwaliteit van de hulpverlening. Melders voelen zich niet gehoord en niet serieus genomen door de hulpverlener. Ze hebben het gevoel dat de informatie in hun dossier niet op de waarheid berust; feiten en meningen worden niet goed gescheiden.

Onze dochter van 3 jaar is onlangs gediagnosticeerd met ASS klasse 3 en achterstand in haar ontwikkeling plus disharmonisch profiel. Ze gaat al vanaf juli 2014 naar het medisch kleuter dagverblijf nadat ze helemaal vast liep op de peuterspeelzaal. Indicatie voor het MKD is vorig jaar nog gekregen van jeugdzorg. Na een intensieve gewenningsperiode van een half jaar op het MKD, is ze zich nu met kleine pasjes aan het ontwikkelen. Onze dochter heeft heel veel baat bij een hele duidelijke structuur en vaste begeleiding. Veel 1 op 1. Onze melding gaat over de organisatie, waar het MKD onder valt. Recent hadden wij een tussenevaluatie op het MKD. Het gesprek begon erg positief. We waren het allemaal eens dat onze dochter nu op de goede plek zit, door de veilige omgeving en de duidelijke structuur. Er waren ook kleine ontwikkelingen te zien. Helaas kregen wij aan het einde van het gesprek een mededeling waar wij erg van schrokken. Op 1 juli stopt haar indicatie en volgens de organisatie is er absoluut geen verlenging mogelijk. Dus vanaf 1 juli komt onze dochter thuis te zitten zonder vervolg, want de organisatie heeft geen andere oplossing of plek die ze kunnen aanbieden. Ze is dan ook nog geen 4 jaar dus geen overgang naar speciaal basis onderwijs. Dit terwijl wij vorig jaar duidelijk met de organisatie hebben besproken dat er vanuit het MKD een overgang naar het speciaal basis onderwijs zou zijn als onze dochter zover was en de doelen zouden zijn behaald. Ze zouden onze dochter niet zomaar op straat zetten, ze zouden altijd zorgen voor een passende plek voor onze dochter. Nu ineens kan dat allemaal niet meer. Er wordt gewoon keihard tegen ons gezegd dat de organisatie nu alleen nog maar plaatsen op het MKD voor een half jaar hebben. Weg structuur, geen vervolg, waardoor het voor onze dochter heel moeilijk wordt. Dus wij zijn dan weer terug bij af en moeten weer zelf keihard vechten voor een goed plekje (waar wij overigens geen hulp bij krijgen, wij moeten het zelf maar uitzoeken) voor onze dochter waar zij zich veilig voelt en waardoor zij weer de kans krijgt om zich te ontwikkelen.

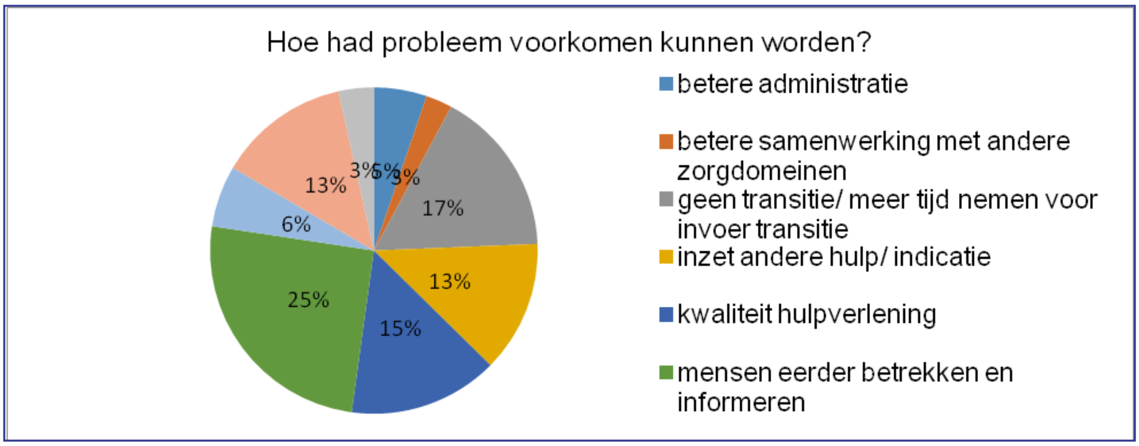
Van meldingen naar concrete aanpak

De projectgroep (samenwerkende cliëntenorganisaties) van de Monitor Transitie Jeugd bespreekt maandelijks de belangrijkste onderwerpen en aandachtspunten met vertegenwoordigers van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), het Ministerie van Veiligheid en Justitie (VenJ) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Het doel hiervan is om tot een concrete aanpak te komen van de knelpunten.

Naar aanleiding van de meldingen binnen het eerste kwartaal heeft de VNG alle gemeenten nogmaals gewezen op het belang van een goede informatievoorziening. Hierbij gaat het zowel om informatievoorziening aan burgers als professionals (bijv. wijkteam, huisartsen en jeugdhulpaanbieders). Als professionals goed zijn geïnformeerd, kunnen zij mensen met een hulpvraag de juiste weg wijzen. Ook door het Ministerie van VWS is tijdens de "Wmo & Jeugd praktijkdagen" voor gemeenten gewezen op het belang van goede informatievoorziening aan alle betrokkenen.
De VNG heeft bij gemeenten aangedrongen op het versturen van toekenningsberichten aan PGB-houders (hoewel dit niet verplicht is voor gemeenten). Uit meldingen blijkt namelijk dat budgethouders vaak niet weten waar ze aan toe zijn, doordat ze van de SVB ook niet de juiste informatie krijgen.
Uit verschillende meldingen blijkt ook dat mensen zich zorgen maken over privacy en meer specifiek de zorgvuldigheid rondom de overdracht van (medische) gegevens. VWS heeft aangegeven, dat in samenwerking met VNG en Jeugdzorg Nederland een factsheet wordt opgesteld over de dossieroverdracht van de Bureaus Jeugdzorg naar gemeenten. De projectgroep vindt het van groot belang dat de overdracht van, en toegang tot, medische gegevens in dit kader goed is geregeld en dat cliënten worden geïnformeerd over hun wettelijke rechten en plichten. Daarom wil de projectgroep graag, vanuit het cliëntenperspectief, betrokken worden bij de totstandkoming daarvan.

Aanbevelingen voor de toekomst

Bij het indienen van een melding kunnen mensen aangeven op welke manier de melding/ het probleem voorkomen had kunnen worden.

Grafiek 6: Hoe had het probleem voorkomen kunnen worden?

De top 3 aanbevelingen voor de toekomst zijn:

Tip 1: Informeer en betrek mensen eerder
Door 29 indieners van een melding wordt aangegeven, dat hun melding voorkomen had kunnen worden als zij eerder waren betrokken en beter geïnformeerd over de veranderingen en over waar ze terecht kunnen met vragen. Het is de naar de mening van deze personen de verantwoordelijkheid van gemeenten om dit goed te regelen.

Tip 2: Zorg dat gegevens zo snel mogelijk op orde zijn
19 keer wordt aangeven, dat er meer tijd genomen had moeten worden voor de transitie of dat deze helemaal niet doorgevoerd had moeten worden. Uit de omschrijving van deze meldingen blijkt vaak, dat gegevens van cliënten niet (of verkeerd) bekend zijn bij organisaties. Het gaat dan vooral om PGB-gegevens bij de SVB. Deze moeten z.s.m. op orde komen.

Tip 3: Zorg voor een goede kwaliteit van de hulpverlening
Bij 17 meldingen wordt aangegeven, dat ze niet tevreden zijn over de kwaliteit van de hulpverlening. Ze twijfelen aan de deskundigheid van de hulpverlener, voelen zich niet gehoord en vinden dat verslagen en beslissingen niet gebaseerd zijn op feiten. Deze meldingen zijn over het algemeen (nog) geen direct gevolg van de transitie, maar speelden daarvoor ook al. In de transformatie ligt voor gemeenten wel een kans om voor een goede kwaliteit van hulpverlening te zorgen en hiermee het vertrouwen van cliënten en ouders te krijgen.

Ter afsluiting

Hoewel het aantal meldingen via de Monitor Transitie Jeugd vooralsnog gering is, kunnen we in deze eerste rapportage toch een aantal knelpunten aangegeven. Ook geven we een aantal aanbevelingen gegeven, om verbeteringen door te voeren.
De komende periode gaan we werken aan het vergroten van de bekendheid van de monitor, zowel bij ouders als ook bij jongeren. Wanneer u ideeën heeft om de monitor onder de aandacht te brengen van cliënten en ouders zijn deze van harte welkom via info@monitortransitiejeugd.nl.
Ook zijn de samenwerkende cliëntenorganisaties benieuwd of onze rapportage voldoet aan uw verwachtingen en vernemen daarom graag uw reactie. Bij voorbaat onze hartelijke dank!

We blijven tot eind 2016 meldingen verzamelen en rapportages uitbrengen. De volgende rapportage verschijnt begin juli. Wilt u tussentijds op de hoogte blijven van de Monitor Transitie Jeugd, dan kunt u zich hier inschrijven voor de nieuwsbrief.